

1. לי הכסף עלי הזקב
 2. עונותיכם מנעו הטוב
 3. וקניו ייחליפו כח
 4. יעלו אבר פגשם וירצו
 5. ולא יקנו ילכו ולא
 יעשו ישיעו מ לא
 6. עוד ינבון בשיבה
 7. דשנים ורעננים יהיו
 8. תהלים צב טו

מוסף רש"י

מחטא דתלמיודא.
 כחש"ד שנגנז"ש
 סתפירות עשויות שורות
 שורות כוללי מענה
 (ברכות טו.) הדרן עלך
 מסכת קידושין

תוס' ר"י הזקן

תלמיודא.
 תלמים תלמים והוא
 כמעשה רוקם שנעשה
 כמחט. שעוברת. שיהיה
 לו ללא צורך אלא כל
 האומנות צריכים לעולם
 בין אומנות נקיה או
 מאוסה. בשם. מוכר
 בשמים. בורסי. מקמץ
 צואת כלבים. קיין. מייבש קציעות בשדה. סבל. נושא משאות. ינבון בשיבה. יצמח שכון בעת שיבתו. תושב"ע

מחטא דפלמיודא. מחט תלמיים שורות כוללים של מחישה: **שעורם** מן העולם. שצטילה מן העולם בין שהיא נקיה בין שהיא מאוסה יש זה לזכר ואם לא ילמדנה זה ילמדנה אחר: **אשרי מי שראה** אם פוריו. יולדיו ואם ילדיו צאומנות נקיה: **שם**. מוכר בשמים: **לזי קיין**. מייבש קציעות בשדה: **סבל**. נושא משאות: **כל אומנות**. אין להן מתן שכר לאחר זמן אלא שכר המנאי להם בשעתן אבל תורה מתן שכרה זה מאליו לאורך ימים ואף לחולה ולזקן שאינו יכול לעסוק זה עכשיו אוכל מן הקודמות: **שנאמר עוד ינבון בשיבה**. ילמדו למת וימייחד שכן לעת שיבתן דשנים ורעננים יהיו (ט) וגו':

הדרן עלך עשרה יוחסין וסליקא לה מסכת קידושין

ראית מימדך: תניא ר"ש בן אלעזר אומר מימי לא ראיתי צבי קיין וארי סבל ושועל חנוני והם מתפרנסים שלא בצער והם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי שנאמר ²עונותיכם הטו: רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות וכו': ¹תניא רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואינו מלמד את בני אלא תורה שכל אומנות שבעולם אין עומדת לו אלא בימי ילדותו אבל בימי זקנותו הרי הוא מוטל ברעב אבל תורה אינה כן עומדת לו לאדם בעת ילדותו ונותנת לו אחרית ותקוה בעת זקנותו והוא מוטל ברעב אבל ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים בוקנותו מהו אומר יעוד ינבון בשיבה דשנים ורעננים יהיו:

הדרן עלך עשרה יוחסין וסליקא לה מסכת קידושין

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

ה' הדרן עלך מסכת קידושין והדרך עלן. דעתן עלך מסכת קידושין ודעתך עלן. לא נתנשי מינך מסכת קידושין ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. ¹תניא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא טורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפות עמך בית ישראל. ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחכמי מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לפי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיך כי בם חיייתי: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים. אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שך והם עמלים ואינן מקבלים שך. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסים מסכת קידושין בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. כי בי ירבו ימיה ויסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימניה בשמאלה עשר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי ברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא, ולאבתא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, ויצמח פרקנה ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רוחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחי טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומי הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: